

SUCCULENTA

Orgaan van de Nederl. Vereeniging van Vetplantenverzamelaars

Secretariaat: G. D. DUURSMA, B 140 HUIZUM bij Leeuwarden

Aanbevelenswaardige Vetplanten.

Verschillende beginnende Vetplantenverzamelaars vragen mij, welke Vetplanten bij voorkeur moeten worden aangeschaft en waar deze verkrijgbaar zijn.

Wat betreft de aan te schaffen soorten, raden wij den beginneling aan eerst met een twintigtal soorten te beginnen, die ook in de gewone kamer zeer gemakkelijk te bewerken zijn, en naar een paar jaar goede verpleging ons reeds met bloemen verrassen.

Wij zouden hiervoor de volgende soorten willen aanbevelen: *Cereus flagelliformis*, een spoedig bloeiende hangcactus; *Cereus Jamacaru*, hoewel niet bloeiende, een prachtige zuil- of toortscactus; *Cereus peruvianus monstrosus*, de bekende rotscactus. *Echinocereus Salm-Dijckianus* en *E. acifer* bloeien beide ook spoedig en lang. *Echinopsis Eyriesie* is een der vlugst bloeiende *Echinopsis*soorten.

Van de *Echinocactus*soorten zijn vooral *Echinocactus Ottonis*, *E. concinnus*, *E. minusculus* en *E. setispinus* aan te bevelen. Zij bloeien reeds als zeer kleine plantjes, zoodat de bloem dikwijls tweemaal zoo groot is als de plant zelf.

Hoewel *Opuntia*'s niet spoedig bloeien, mogen toch de grijsbenaarde *Opuntia crinifera* en de groene, rolronde *O. cylindrica* in geen verzameling ontbreken. *Epiphyllum truncatum* een 's winters bloeiende bladcactus is te bekend om er lang bij stil te staan.

Lieve plantjes met kleine bloempjes zijn *Mamillaria Bocasana*, *M. Wildii* en *M. conronaria*.

Van de andere Vetplanten noemen wij *Aloe Variegata*, die winters bloeit, *Ha-worthia margaritifera*, *Gasteria verrucosa* en *G. maculata* met lange bloemstengels, die met kleine hangende, klokvormige bloempjes bezet zijn. Verder zijn *Othonnacrassifolia*, *Urbinia Purpusii* en *Rochea folcata* planten die gemakkelijk, rijk en schoon bloeien.

In een volgend nummer hopen wij nog een uitgebreid lijstje van aanbevelenswaardige Vetplanten te geven, doch de aanvangende verzamelaar heeft aan bovenstaande voorloopig genoeg. Elk jaar kan dan door aankoop of ruil de collectie iets worden uitgebreid.

Daar wij in ons blad moeilijk adressen kunnen opgeven waar, deze planten verkrijgbaar zijn, verzoeken wij hen, die iets te koop of ter ruiling aanbieden of vragen, dit per advertentie in „Succulenta" bekend te maken.

G. D. D.

Sempervivum tectorum L.

Dit fraaie, winterharde, uit de Alpen afkomstige vetplantje, is onder den naam „huislook" of „dakenloof" algemeen bekend. Deze naam zegt ons al reeds direct, waar men hier te lande dit plantje kan aantreffen, n.l. op de daken der woningen, waar de landlieden het met voorliefde kweeken. Reeds de oude Germanen kenden het huislook en noemden het „Donnerbart", omdat de rozeroode bloempjes hen herinnerden aan den baard van den Dondergod Donar. Toen de heidensche godsdienst reeds lang vaarwel was gezegd, bleef nog altijd den naam „Donderbaard" bestaan, doch meende men dat bloeiende huislookplanten het huis waarop zij groeiden, tegen het inslaan van den bliksem beveiligden. Karel de Groote vaardigde daarom een bevel uit, dat iedere boer huislook op het dak van zijn woning moest hebben. En nog heden tendage gaat er bij den plattelandsbewoner een eigenaardige bekoring uit van den „donderbaard" of het "donderblad", zoals het huislook ook wel genoemd wordt.

Meer wordt echter thans het huislook op daken geplant teneinde het blad als een zuiverend middel te gebruiken, vooral tegen scheurbuik of ziekte van het tandvleesch. Ook worden de gekneusde bladeren op wonden van mensch en dier gelegd, daar de sap en verkoelend en tevens zuiverend werken op de gekwetste lichaamsdeelen. Vandaar ook het Hoogduitsche „Beestlanch”].

Niet alleen echter de gewone buitenman, ook de Vetplantenverzamelaar ziet het huislook gaarne en rekent het bij zijn lievelingsplanten. Zoowel in een bloempot als langs een randje of op een rotspartijtje staat het lief tusschen andere winterharde vetplanten in. Wanneer men slechts een klein rosetje van de bruin-gepunte bladeren plant, krijgt men spoedig een flinke klomp rosetjes, daar zich tusschen de bladeren okselknoppen ontwikkelen, die tot een stengeltje uitgroeien, aan welks einde dan weer een nieuw rosetje ontstaat.

Wanneer zich in de dikke schubvormige bladeren genoeg reservevoedsel heeft opgehoopt, ontstaat uit het hart der plant een dikke bloemstengel, waaraan zich de vrij groote bleekrose bloemen, bevinden. De moederplant zelf moet deze bloei, evenals de Agaves echter met den dood bekoopen.

G. D. D.

Korte wenken.

POTTEN. De wortels der meeste vetplanten verspreiden zich horizontaal slechts even onder de aardoppervlakte, hetgeen te begrijpen valt, wanneer men bedenkt dat ze op haar oorspronkelijke groeiplaatsen grootendeels op rotsachtigen bodem gevonden worden, welke slechts door een dun laagje teelaarde bedekt is. In verband hiermede is het aan te bevelen de vetplanten over 't algemeen steeds in ondiepe, vlakke bloempotten te planten, daar in gewone potten de onderste aarde spoedig verzuurt.

Vetplanten met dikke, knolvormige wortels, zooals *Mamillaria longimamma*, *Echinocactus Williamsii*, *Mesembrianthemum vittatum*, enz. kunnen in diepere potten geplant, doch dit is iets dat men bij eenige ondervinding spoedig leert.

SPROEIEN. Bij warm weer worden de vetplanten geregeld besproeid. Wij gebruiken hiervoor water, dat reeds een dag bij de planten gestaan heeft, zoodat de temperatuur ervan gelijk is aan die van de plaats waar de planten staan. Komt er een regenbui, dan zet mijn zijn planten eens buiten, of neemt het glas van de bakken af. Er is niets dat de planten meer verfrischt dan een zacht buitje.

SCHILDLUIS. Schildluis verwijdert men het beste door de planten met een tandenborstel flink af te poetsen, en daarna met een krachtigen waterstraal af te sproeien.

Wanneer men nieuwe planten ontvangt, worden deze eerst aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen, daar door het ontvangen van planten uit een besmette verzameling dikwijls een gezonde collectie geheel wordt aangetast.

G. D. D.

Bibliotheek.

Van den Heer E. Nettessheim te Venlo in dank ontvangen : 5 Prof. Dr. Karl Schumann: „Verzeichnis der gegenwartig in den kulturen befindlichen Kakteen”, 1897.

Archief

De Heer J. A. H. Ebersson te Utrecht zond ons drie, Mevrouw J. Waller te Overveen twee en de Heer V. G. Ploem te Kerkrade drie fraaie foto's van hare verzamelingen, waaruit blijkt, dat de planten er kerngezond uitzien en de behandeling dus niets te wenschen overlaat.

Wij hebben dit achtal foto's voor het archief bestemd en zullen ook van andere liefhebbers gaarne afbeeldingen of beschrijvingen hunner collecties ontvangen : misschien kan het voor een algemeen overzicht der Vetplanten cultuur in ons land later zijn nut nog hebben.

Ook platen, tijdschrift-artikelen of oude prijscouranten, kortom alles wat op Vetplanten betrekking heeft, is welkom.

Wij bezitten reeds de prijscouranten der firma's: Haage und Schmidt, Erfurt (1912, '14 '16 '18) : Frantz de Laet Contich bij Antwerpen (zonder jaartal) : Friedr. Ad. Haage Jur., Erfurt (1911, '12, '14, '16, '17) en de Engelsche uitgave van deze

[z. j.]; Karl Knippel. Kl. Quenstedt bij Halberstadt [1912, 14]; Richard Grasner, Perleberg [212, 13; Louis Garde, Collonges bij Lyon [z. j.]. Verder nog: „Cacteen en hun cultuur" (geill. art. uit „De Veldbode" van 16 November 1918). „Het kweeken van Cacteen en andere merkwaardige vetplanten" [uit „De Veldbode" van 17 Mei 1919] „Euphorbia fulgens" [uit „Floralia" van 1 November 1918].

Het nut der cacteeën.

Velen meenen dat de cacteeën in Amerika, waar zij in 't wild voorkomen, geen of weinig nut doen.

Toch behoorren zij juist daar tot de nuttigste gewassen, zooals uit onderstaande kan blijken.

In waterarme streken van West-Indië, Columbia en Brazilië groeit de Meloencactus [Melocactus communis]. Daar ze zeer sappig zijn, worden ze door de dorstige dieren dikwijls uitgezogen, nadat deze de stekelige huid met de hoeven verward hebben. Om echter het kwetsen der hoeven te voorkomen, nemen de reizigers doorgaans de voorzorg om deze cactussen, ten behoeve der lastdieren, van het bovenste deel der huid te ontdoen. Men heeft deze gewassen wel eens de bronnen der Amerikaansche woestijnen genoemd. Van de vruchten der meloencactus bereidt men een borststroop en het afkooksel der bloemen van deze plant dient tot genezing van syphilis.

De Mamillaria simplex krijgt scharlakenroode bessen en de Indianen zijn op deze zoete bessen zeer gesteld. Vele vruchten van cactussen hebben een zuurachtigen, frisschen, verkoelenden smaak, en hebben veel weg van onze aalbessen [b.v. de vruchten van Mamillaria multiceps]. Uit andere bessen worden siroop en wijn bereid. Vele cacteeënvruchten worden als ooft en dessert, zoowel ingelegd als gedroogd gebruikt: zelfs vindt men in Amerika speciale cactuskwekerijen om van de vruchten conserven te bereiden. Jonge uitspruitsels worden gekookt en vervangen in Mexico onze salade en asperge. Opuntia vulgaris wordt tegenwoordig in de kustlanden der Middellandsche zee overal gekweekt, waar men hare vruchten onder den naam van Indische vijgen eet. Het sap uit de stengels wordt door de Indianen als geneesmiddel gebruikt, vooral voor kneuzingen en wonden, eveneens gebruikt men het melksap van sommige soorten tot verdrijving van wormen: de vrucht van Opuntia vulgaris werkt op de afscheiding der urine en kleurt dit vocht rood; de stengelschijven der zelfde plant worden veel tot het rijp worden van gezwellen aangewend. Het scherpe sap van Cereus grandiflorus „Koningin der Nacht" bezigt men in de keerkringsgewesten van Amerika tegen waterzucht en ingewandswormen; ook heeft dit sap -op de huid een blaartrekkend vermogen. De lange stekels van Opuntia- en Echinocactussoorten dienen als natuurlijke spelden en naalden. De middelste stekels van Echinocactus Wislizenii worden door de Indianen voor vischhaken gebruikt. De breede, platte, grootstekelige leden van Opuntiasoorten worden voor omheiningen gebruikt, evenals bij ons b.v. de meidoornhaag. Geen wild dringt hier door, geen buffel verlaat het land door een cactusheg omgeven.

De zuilvormige cereussoorten [o. a. Cereus peruvianus, e. a.] worden voor bouw materiaal gebruikt. Zijn de stammen dood en van hun vleezig gedeelte ontdaan, dan wordt het hout, dat zeer licht is, naar het gebergte gevoerd om tot het bouwen van woningen dienst te doen. Ook gebruikt men het als brandhout. De van het vleesch ontdane stengels van slangvormige cereussoorten [b.v. Cereus grandiflorus] doen denzelfden dienst als b.v. het Spaansche riet; zelfs houden de Indianen een soort exporthandel in dit artikel. Het meest bekend is de teelt van het cochenille-Insect op de stammen van Opuntia [Nopalea] coccinellifera.

In Mexico draagt deze cactussoort den naam van Nopal en een plantage waar ze gekweekt worden heet Nopaleria. De cochenille wordt op deze cactus kunstmatig gekweekt. De lange rijen scheeve, stompe, vijgecactussen met hun gevlekte, beschimmelde bladen, doen weinig veronderstellen, dat één enkele morgen goede Cochenille grond jaarlijks de som van 600 à 700 gulden opbrengt. De eerste zorg van den nopalero (cochenillekweker) is, op te passen, dat de plant niet gaat bloeien, of vrucht dragen, daar dit aan de bladeren de sappen zou ontnemen die noodig zijn om het insect te voeden. Zoodra de plant twee of drie voet hoog is, wordt voorzichtig op elk blad een wijfjes cochenille gezet, wier broedsel binnen 5 of 6 maanden den oogst zal vormen, die de plant moet opleveren.

Dit vrouwelijk insect is een rood kevertje, schijnbaar zonder pooten, niet ongelijk aan een loden hagelkorreltje. De pooten van dit diertje, ofschoon nauwelijks zichtbaar, bestaan toch en hiermee hecht het zich weldra aan het blad vast.

Daarna wordt een tijd lang tegen zon en regen beschut door middel van een

wit katoenen lapje, dat om het blad gewonden wordt. Zoolang die lapjes om de plant zijn gewonden, heeft de plantage, uit de verte gezien, het voorkomen, alsof zij gestukadoord is. Van lieverlede komen de eitjes nu uit en ontwikkelen zich tot de insecten die den oogst zullen uitmaken. Een paar weken kruipen de jonge cochenillen naar hartelust op het blad rond, doch dat is de eerste en de laatste zwerftocht in hun kortstondig leven. Naarmate zij grooter en hongriger worden, dringen de insecten met hun snuitjes dieper door het blad heen, totdat zij het lekkere sap kunnen opzuigen. Wanneer hun stevige kauwwerktuigen eenmaal in de plant zijn doorgedrongen, blijven zij daaraan vastgehecht en kunnen zij zich niet meer bewegen.

Evenwel is er een opmerkelijke uitzondering op den regel. Op een gegeven oogenblik, omstreeks 5 à 6 weken nadat de eieren zijn gelegd, schijnt de voorraad plotseling te verminderen en ziet men een aantal insecten opeens verdwijnen. Men houdt het er voor dat dit mannetjes zijn, die op zeker tijdsperk van vleugels worden voorzien en wegvliegen. De wijfjes blijven op de planten tot zij haar vollen wasdom bereikt hebben. Dan worden zij voorzichtig met stokjes van de bladen afgeschoven en in zakken opgevangen. Na deze inzameling worden de cochenillen op groote bladen uitgespreid en aan de zon blootgesteld, die hen spoedig doodt en opdroogt. Het gedroogde insect heeft een zilverachtigen glans en ziet er gerimpeld uit. Tot poeder gestampt, blijft van dien glans niets over: het purperrood komt alleen te voorschijn: dit is ook het geval, als de cochenillen in water worden opgelost. Voor één kilo verfstof zijn ongeveer 100.000 insecten noodig.

De Spanjaarden, die van de Mexicanen het gebruik van de cochenille leerden, en deze kleurstof het eerst in den handel brachten, maakten een staatsgeheim van haar oorsprong en verkochten deze verf voor een prijs, die tegen goud opwoog. Onze beroemde landgenoot Leeuwenhoek onderzocht de cochenille microscopisch en kwam daardoor tot de ontdekking, dat de cochenille een insect was, wat door latere natuurkundigen werd bevestigd.

G. D. D.

Mededeelingen.

CONTRIBUTIE. De enkele leden die hunne contributie nog niet inzonden, worden verzocht dit alsnog in den loop dezer maand te doen aan den Penningmeester der N. V. v. V., den heer C. H. Prins te Haarlem (Roosveldstraat 42).

NIEUWE LEDEN. Dit nummer is nog eens aan al de bekende Vetplantenverzamelaars hier te lande verzonden. Wij zouden zoo gaarne zien dat allen zich bij ons aansloten, opdat de geregelde uitgave van „Succulenta” verzekerd zij. Wie nog als lid wenschte toe te treden, wordt beleefd verzocht onder opgave der contributie die men wenschte te geven, hiervan kennis te doen aan den Secretaris G. D. Duursma, B 140, Huizum bij Leeuwarden.

LEDENLIJST. Enkele leden verzochten ons in „Succulenta” bekend te maken wie lid onzer Vereeniging zijn. Wij stellen ons voor in een der eerstvolgende nummers hiervan opgave te doen, doch wachten op hen die zich nog moeten aansluiten, opdat de namen direct zoo alfabetisch mogelijk kunnen worden gerangschikt.

SUCCULENTA. Door overstelpende drukte moest de uitgave van het tweede nummer van „Succulenta” eenige dagen worden vertraagd.

„SUCCULENTA”

biedt voor allen, die per advertentie aan H.H. Succulenten iets te koop of ter ruiling hebben te vragen of aan te bieden een

geschikte gelegenheid